

Aproximació a la història de *La Fulla de l'Olivar* (1985-2010)

Durant la Nit de Nadal de 2009 veié la llum el núm. 500 de *La Fulla de l'Olivar*, la publicació quinzenal de la parròquia Mare de Déu de l'Olivar d'Alaquàs, una xifra ben redona i significativa, tractant-se d'un mitjà de comunicació local escrit en valencià, confeccionat des del voluntariat i totalment independent, ja que mai no ha comptat amb subvencions ni més recursos econòmics que els de la pròpia parròquia. Per això, trobe que l'efemèride convida a fer una ullada als inicis d'aquesta publicació periòdica, que en les properes setmanes acomplirà el seu primer quart de segle, el mitjà de comunicació local més antic i de més llarga durada –encara actiu!– que mai no haja conegut el nostre municipi, que en 1997 ja fou destacat pels historiadors de la comunicació Francesc Martínez i Alfred Ramos com una de les publicacions més significatives de l'Horta Sud: com «un referent a la comarca pel que fa a la premsa religiosa, ja que no sols informa dels actes litúrgics i culturals habituals de la parròquia, sinó que ofereix també un marc de reflexió teològica en els valors cristians més solidaris i té un compromís cívic amb la població en tant que dona notícies locals»¹.

ELS ORÍGENS: ELS FUNDADORS

Aquest longeu i singular full parroquial, que ja ha conegut el pas de tres rectors –Vicent Cardona, Joan Gavilà i Javier Llopis (i està a punt de conèixer-ne

¹ MARTÍNEZ, Francesc, i RAMOS, Alfred, *La premsa local i comarcal de l'Horta Sud (1976-1996)*, IDECO, Torrent, 1997, p. 72. Vegeu, així mateix, la fitxa bibliogràfica publicada a les p. 298-299 del volum. D'altra banda, Francesc Martínez també ha ressenyat *La Fulla de l'Olivar* al recent estudi *Periodisme contra les cordes. El valencià en els mitjans de comunicació*, Denes, Paiporta, 2010, p. 143.

un quart)– i quatre alcaldes –Francesc Tàrrega, Adrià Hernández, Jorge Alarte i Elvira Garcia–, inicià la seua trajectòria el 26 d’octubre de 1985 de la mà de dos eximis membres del Consell de redacció de la revista *Saó*, Vicent Cardona i Josep Antoni Comes, en el moment en què es produí la felix confluència de tots dos capellans a la parròquia de la Mare de Déu de l’Olivar, el primer com a rector i el segon –en aquell moment director de *Saó*– com a vicari. En aquest sentit, s’ha de dir que *Saó* és una publicació mensual d’informació general i d’inspiració cristiana que inicià la seua trajectòria en juliol de 1976, i que a hores d’ara s’ha convertit en la degana de la premsa periòdica en valencià².

Fou, per tant, en octubre de 1985 quan un grup de feligresos de l’Olivar –encapçalat per tots dos sacerdots i integrat per Amparo Alabau, Josep Ferrer, Gerard Miquel, José Vicente Parra, Rafel Samsó i Francesc de Paula Pons, que en tingué la iniciativa– posà fil a l’agulla, es constituí en Consell de redacció i engegà una publicació «informativa i formativa» que pretenia recollir «opinions locals i forasteres diverses amb l’objectiu de promoure un diàleg respectuós entre els components o simpatitzants de la nostra comunitat», segons que assevera l’editorial del núm zero³. Des del primer dia, les vinculacions de *La Fulla de l’Olivar* amb *Saó* i d’altres projectes culturals i comarcals, com ara l’IDECO de l’Horta Sud⁴, han sigut més que evidents, assenyalen els seus centres d’interés i expliquen en bona part perquè, des de la seua condició de full parroquial, *La Fulla* també ha manifestat una notable vocació local i comarcal.

Encara que, durant els primers anys, la publicació no consignava quines eren les vuit persones que integraven el seu Consell de redacció, en coneixem els noms gràcies a la informació oral que ens n’ha arribat i a un text que, amb motiu del primer aniversari de *La Fulla*, evidencià la necessitat d’indicar per escrit la identitat de les persones que la feien possible. Així, en el núm. 23, corresponent a l’1 de novembre de 1986, juntament amb cinc escrits d’altres tantes persones vinculades a la parròquia que donaven la seua opinió sobre

² Trobareu més informació sobre *Saó* al ja esmentat treball de MARTÍNEZ, Francesc, *Periodisme contra les cordes. El valencià en els mitjans de comunicació*, Denes, Paiporta, 2010, p. 40-46.

³ «Editorial. Per què una fulla parroquial», *La Fulla de l’Olivar*, núm. 0 (26-X-1985), p. 2.

⁴ Sobre l’IDECO de l’Horta Sud, vegeu: ROCA, Rafael, «Vint-i-cinc anys d’IDECO (1981-2006)», publicat en dues parts a *Papers de l’Horta*, núm. 25 (segon semestre de 2006), p. 34-35, i núm. 26 (primer semestre de 2007), p. 34-35.

la publicació⁵, un dels membres del Consell de redacció, Pep Ferrer, publicà en la secció «Des del campanar» un divertit article titulat «Qui fem *La Fulla de l'Olivar*»⁶ que repassava, en clau d'humor, quines eren les persones que es reunien cada dimarts per la nit amb la intenció de redactar i preparar el següent número.

Així, Pep descrivia Paco Pons com una persona de «manifest bon humor, sentit de la improvisació i imaginació», i amb gran «dinamisme professional»; de Vicent Cardona deia que era «l'home que es troba rodejat de papers per totes bandes menys per una, que són les seues ulleres»; d'Amparo Alabau, que era la dona que «ens acosta al món del magisteri que exerceix i ens conta les seues preocupacions i vivències»; a José Vicente Parra el qualificava com l'estudiant de medicina, «showman del clan escolta, cantor de l'Orfeó, redactor de *La Fulla*, assidu de l'Assumpció i no es sap quantes coses més»; a Gerard Miquel com «l'altre jovenet» i «la gran promesa del còmic (...)». En el moment menys esperat de la reunió, li agafa un atac de son i se'n va a casa, però el proper dimarts torna»; a Rafel Samsó com un «home seré, tranquil –diuen que per la seua condició de mallorquí– i lúcidament crític»; a Josep Antoni Comes com un «capellà, periodista, nacionalista convençut (...) i homenot de la Marina, (...) l'home que anota, concreta, preveu i organitza», és a dir, la persona que hi exercia com a director; finalment, Pep s'autodefinia com un «incondicional de projectes com aquest, cristià convençut –perdó!– i un més de la redacció».

Per tal d'ampliar la informació sobre aquell primigeni Consell de redacció, pense que, vint-i-cinc anys després, paga la pena de donar un poc d'informació biogràfica i professional actualitzada sobre els «pares fundadors» de *La Fulla de l'Olivar*. Seguisc el mateix ordre que féu servir Pep al seu escrit:

Francesc de Paula Pons Alfonso (Alaquàs, 1951) era, en 1985, director general de l'escola de formació professional La Florida, de Catarroja, president de la cooperativa Consum, i membre de la directiva de l'IDECO i del Grup de Reflexió Cristiana d'Alaquàs. Actualment és el Secretari General de Confemadera, membre de la directiva de la CEOE i president de l'associació d'Amics de la Carxofa d'Alaquàs.

⁵ Elles eren: Joan Vila i Vila, Luis Sabater Diana, Sari Tàrrega, Antonio Pastor i Josep M. Soriano i Bessó.

⁶ FERRER I GUZMAN, Josep, «Qui fem *La Fulla de l'Olivar*», *La Fulla de l'Olivar*, núm. 23 (1-XI-1986), p. 2.

Vicent Cardona Puig (Llombai, 1946) era el rector de la Mare de Déu de l'Olivar, càrrec per al qual –procedent de Tavernes de la Valldigna– havia sigut nomenat en setembre de 1982. Després de 22 anys d'intensa pastoral a Alaquàs, deixà la parròquia en novembre de 2004, moment en què, en reconeixement al seu treball i dedicació, l'Ajuntament li concedí la Medalla d'Or de la ciutat. Actualment, i després de quatre anys al capdavant de Santa Maria de Jesús, de València, exerceix el seu ministeri presbiteral al front de la parròquia de Sant Cristòfor, de Picassent.

Amparo Alabau Torres (Alaquàs, 1949), l'única «mare fundadora», era, en aquell moment, mestra de l'escola parroquial. Especialista en teatre, era també l'encarregada de l'àrea de dramatització del Centre de Professors de Torrent (CEP) i assessora de la Sala Escalante de València. Actualment, i des de fa vuit anys, exerceix com a Jutgessa de Pau d'Alaquàs.

José Vicente Parra Ródenas (València, 1967) era, durant el curs 1985-86, estudiant de 2n de Medicina i membre de l'agrupament escolta Argila –secció Tropa, patrulla Falcons. Actualment treballa com a anestesiòleg a l'hospital Doctor Peset, de València.

Gerard Miquel Rosselló (Alaquàs, 1968), el més jovenet dels vuit, era estudiant d'Arts i Oficis a València, col·laborava en còmics i fanzines de tot tipus, i també era membre de l'agrupament escolta Argila –secció Tropa, patrulla Àguiles. Fou l'autor de la primitiva i característica capçalera de *La Fulla de l'Olivar*, un dibuix de traç senzill i genial que, amb lleus retocs, dues dècades i mitja després continua identificant a la publicació; un dibuix que, amb el pas dels anys, ha esdevingut la imatge diguem-ne «corporativa» de la parròquia. Tot un clàssic que devem a Gerard! Actualment, és il·lustrador professional i membre del Grup Excursionista de Russafa.

Rafel Samsó Riera (Manacor, 1958) era, en 1985, seminarista de la comunitat de frares Dominics d'El Vedat de Torrent i cap de Tropa de l'agrupament escolta Argila –on rebia l'afectuos apel·latiu de «Supre». Llicenciat en Teologia i en Història i ordenat prevere, actualment és el rector de les parròquies l'Assumpció de la Mare de Déu, de Vilafamés, i la Mare de Déu dels Àngels, de La Barona, totes dues a la comarca de la Plana Alta.

Josep Antoni Comes Ballester (Pedreguer, 1930), el més veterà del grup, sempre ha compaginat les dedicacions pastorals i periodístiques. L'any 1985,

en ser nomenat vicari de la Mare de Déu de l'Olivar, treballava a la Conselleria de Treball, on posà en marxa un parell d'informatius dedicats als serveis socials. A més, era director de les revistes *Saó* i *Iglesia Viva*, i cap de redacció de la revista *Frontera*, totes elles de pensament cristià. Actualment, i des de la jubilació, continua fent de vicari parroquial i manté la seua vinculació amb la major part d'aquests projectes periodístics, inclosa *La Fulla de l'Olivar*.

Finalment, Josep Ferrer Guzman (Alaquàs, 1946) és un dels dos «supervivents» –junt a Josep Antoni Comes– d'aquell primitiu Consell de redacció de *La Fulla*, ja que tots dos continuen formant-ne part. En 1985 Pep era, i no ha deixat de ser, treballador autònom del món de l'electrònica. A banda, era també membre del Grup de Reflexió Cristiana, de la coordinadora de Comunitats Cristianes Populars i de les Cooperatives d'Ensenyament en València.

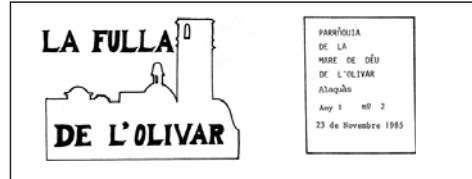
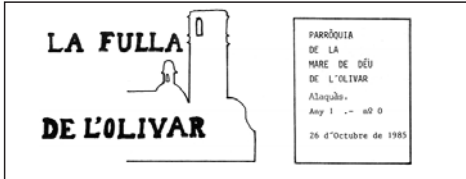
ETAPES I SECCIONS

Les diferents etapes perquè ha travessat *La Fulla de l'Olivar* estan lligades a la seua confecció i periodicitat –habitualment quinzenal–, tot i que ha conegut èpoques en què ha sigut setmanal. En aquest sentit, cal destacar que, amb l'inici del curs parroquial 1988-1989 i l'aparició del núm. 64 (corresponent al 8 d'octubre de 1988), *La Fulla* tancà l'etapa de consolidació i n'inicià una de creixement, podríem dir. Diversos indicis així ho manifesten. D'entrada, abandonà la seua aparença ciclostilada –tan característica de l'«època heroica»– i passà a la fotocomposició d'impremta, la qual cosa li reportà uns notables guanys d'imatge i de presència. D'una altra banda, encetà dues seccions: el «Mireu-Mireu», que encara continua activa, i la segona etapa de «La Bíblia més a prop». I, finalment, donà entrada a quatre nous membres en el Consell de redacció: Presen Sena, l'actual directora, Lluís Martínez, M. Josep Ferrer i jo mateix⁷. Pocs mesos després, el 12 de març de 1989, un article aparegut al núm. 75 de la publicació –que pretenia fer memòria del seu procés d'elaboració i que catalogava, per orde alfabètic de cognoms, quins havien sigut els col·laboradors d'aquells primers 75 nùms.– informava que entre els mesos d'octubre i de març el Consell de redacció de *La Fulla* s'havia vist incrementat de dos nous membres: Vicent Boscà i Virgínia Cunyat⁸.

⁷ «*La Fulla amb més plantilla*», *La Fulla de l'Olivar*, núm. 64 (8-X-1988), p. 4.

⁸ L'article en qüestió, titulat «*La Fulla de l'Olivar*», es divideix en tres parts: «1. Què és, com es fa, qui la fa...», «2. Col·laboradors dels 75 números» i «3. Dades sobre *La Fulla*»; i, encara que va sense signar, puc confirmar que en sóc l'autor.

L'EVOLUCIÓ DE LA CAPÇALERA

El canvi iniciat amb el núm. 64 acabà de consumir-se un any després, a principis del curs 1989-1990, concretament amb l'aparició del núm. 84 (8-X-1989), en el moment en què la quarta pàgina de *La Fulla* començà a acollir les intencions de les celebracions litúrgiques i un breu comentari a propòsit de les lectures de la missa dominical que, temps després, passaria a denominar-se «Racó litúrgic». Amb aquelles modificacions *La Fulla de l'Olivar* adquiria, bàsicament, l'estructura i l'aparença amb què ha arribat fins als nostres dies. Una estructura molt regular que es fonamenta al damunt de les diverses seccions en què es reparteixen les columnes de les seues quatre pàgines, el format més habitual. D'aquesta manera, entre les seccions més antigues i carismàtiques trobem la de «Notícies», l'única que continua present des del núm. zero –durant els tres primers núms. es deia «L'església és notícia»–, ja que a compleix una de les principals missions de la publicació: informar els membres de la parròquia de les diverses activitats que s'hi porten a terme. Un autèntic calaix de sastre o miscel·lània.

Una altra de les seccions amb què s'iniciava aquell núm. zero era «La Bíblia més a prop», de la qual era responsable Rafel Samsó, un apartat de marcat caràcter teològic que tenia per objecte «ensenyar» a llegir la Bíblia, que «més que un llibre d'uns fets d'homes», afirmava aquell primer escrit, «és i serà sempre la millor exposició del misteri de Crist»⁹. Sembla que l'últim article de «La Bíblia més a prop», titulat «Déu no vol que hi haja pobres en la terra», aparegué en el núm. 18. Posteriorment, visqué una segona etapa, ja que tornà en el núm. 64 amb l'article «A la búsqueda del misteri de Jesús». Cessà definitivament amb el núm. 83 (corresponent al 16 de juliol de 1989) amb una reflexió de Josep Antoni Comes sobre «El descans en la Bíblia».

Potser en substitució a «La Bíblia més a prop», amb el núm. 20 nasqué la secció «Des del campanar», que començà en setembre de 1986 amb un article de Rafel Samsó sobre «El Ball de Torrent»¹⁰. Es tractava d'una columna eclèctica –les edicions següents, per exemple, varen ser dedicades a «El recital de Joan Manuel Serrat»¹¹ i les excursions escolars¹²– i de temàtica predominantment local, que no tenia un responsable fix, sinó que cada vegada era elaborada per un membre del Consell de redacció, tot i que en alguns casos també

⁹ SAMSÓ, Rafel, «Cal saber llegir la Bíblia», *La Fulla de l'Olivar*, núm. 0 (26-X-1985).

¹⁰ *La Fulla de l'Olivar*, núm. 20 (20-IX-1986), p. 4.

¹¹ *La Fulla de l'Olivar*, núm. 21 (5-X-1986), p. 4.

¹² *La Fulla de l'Olivar*, núm. 22 (19-X-1986), p. 2.

fou redactada per persones externes¹³. L'últim «Des del campanar» que aparegué a *La Fulla* portava la signatura de Pep Ferrer i estava dedicat a l'«Homenatge a Nelson Mandela»¹⁴.

Pel que fa al «Mireu-Mireu», una de les seccions més carismàtiques i veteranes de la publicació –l'ull entre crític i divertit de *La Fulla*, podríem glosar–, s'inicià amb el núm. 64 (8 d'octubre de 1988), com ja ha sigut dit, amb una fotografia que mostrava una vista general d'Alaquàs acompanyada d'un breu text expositiu en què s'explica que «a partir d'ara intentarem traure fotografies d'aquest poble, el nostre, que ens ofega però ens agrada, que ens origina cabrejos i ens vincula, que...»¹⁵. Des d'aleshores, i amb alguns lleus canvis tipogràfics en el títol («Mireu... Mireu...» > «Mireu! Mireu!» > «Mireu-Mireu»), la secció ha mantingut la mateixa intenció i esquema: la reproducció d'una imatge local que habitualment és comentada amb esperit de denúncia, però sempre amb vocació constructiva i des del bon humor. En aquest sentit, crec que paga la pena d'assenyalar dues coses: que el «Mireu-Mireu» substituï, d'alguna manera, a «Des del campanar», que segons sembla aparegué per darrera vegada en el núm. 62 (26 de juny de 1988); i que el segon «Mireu-Mireu», corresponent al núm. 65 (el primer, en realitat, ja que l'anterior constituïa una presentació de la secció), fou dedicat al Castell d'Alaquàs, a recordar l'urgent reconstrucció que el senyorial edifici urgia: «Seria una llàstima que entre el Patrimoni Nacional, el propietari i... un dia ens quedàrem sense Castell. Ja vam perdre una torre, no?»¹⁶, conclouïa. Fou amb aquest i amb d'altres comentaris semblants com *La Fulla de l'Olivar* s'afegia a la històrica reivindicació del nostre primer edifici civil –aleshores i fins a l'any 2003 en mans privades– que des de finals del segle XIX i, sobretot, des de l'inici de l'actual democràcia han portat a terme els habitants d'Alaquàs¹⁷.

¹³ És el cas, per exemple, de l'article «Guirigall», dedicat a un programa infantil i en valencià que havia començat a emetre Ràdio Cadena Espanyola, i que estava signat per Tere Ruiz, de Torrent. Vegeu *La Fulla de l'Olivar*, núm. 51 (24-I-1988), p. 4.

¹⁴ *La Fulla de l'Olivar*, núm. 62 (26-VI-1988), p. 4.

¹⁵ «Mireu... Mireu...», *La Fulla de l'Olivar*, núm. 64 (8-X-1988), p. 2.

¹⁶ «Mireu... Mireu...», *La Fulla de l'Olivar*, núm. 65 (22-X-1988), p. 4.

¹⁷ Per a una aproximació a la història més recent de l'edifici, podeu consultar el meu treball: *Un passeig per la història del Castell-Palau d'Alaquàs (1880-1975)*, Ajuntament d'Alaquàs, Alaquàs, 2008.

ELS TEMES I COL-LABORADORS

Tal com es pot comprovar en els diversos articles del núm. 500, *La Fulla de l'Olivar* ha tractat tot tipus d'informacions i temàtiques, si bé, ateses les seues característiques, hi han tingut una especial predominança les de caràcter sociopolític, religiós i cultural. De fet, les seues pàgines han aixecat acta de tot tipus d'opinions i esdeveniments, i han donat veu a nombroses persones i personatges: de l'àmbit local, principalment, però també del comarcal i valencià. I és així que, a hores d'ara, a punt de complir el quart de segle de vida, *La Fulla* ja s'ha convertit en una publicació imprescindible per a conèixer la història més recent del municipi d'Alaquàs i de bona part de la comarca de l'Horta Sud.

D'aquesta manera, un dels exercicis més interessants, des del punt de vista històric, consisteix a comprovar quins varen ser els col·laboradors dels primers núms. de *La Fulla de l'Olivar*; és a dir, a saber quines persones d'Alaquàs –externes al Consell de redacció– feien possible la publicació amb les seues reflexions, aportacions i escrits. Així, sense voluntat de ser exhaustiu, i encara que prèviament havien aparegut articles de Juan-Vi (Mena?), Juan Alabau (pare d'Amparo i membre d'El Teatret) i Jesús Ferrer Robes (de l'Argila), comprovem com el núm. 11 de *La Fulla* (30 de març de 1986) conté un article en què Josep Baltasar Escrivà i Francesc de Paula Garcia Barberà feien memòria de «La Pasqua tradicional a Alaquàs», i en què, entre altres coses, reproduïen «dues de les cançons que es cantaven i ballaven els dies de Pasqua»: «La Tarara» i «Ja venim de berenar»¹⁸.

Tan sols quinze dies després, el 13 d'abril, en el núm. 12 –que fou dedicat a la festivitat de Sant Francesc de Paula– trobem, a banda de les seccions habituals –«Notícies...!», «La Bíblia més a prop» i «Font de vida»– i d'un article dels membres de l'Orde Tercera Seglar (en castellà), un altre de titulat «Per què S. Francesc de Paula és patró d'Alaquàs»¹⁹, del qual era autor Enric Juan, actual cronista local i director de *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*. Aquell núm. degué ser un gran èxit, i així ho recollí el núm. següent, en indicar que

¹⁸ ESCRIVÀ, Josep Baltasar, i GARCIA BARBERÀ, Francesc de Paula, «La Pasqua tradicional a Alaquàs», *La Fulla de l'Olivar*, núm. 11 (30-III-1986).

¹⁹ JUAN REDAL, E., «Per què s. Francesc de Paula és patró d'Alaquàs», *La Fulla de l'Olivar*, núm. 12 (13-IV-1986). L'article fou il·lustrat amb un dibuix de «Gerard-86».

havia calgut fer-ne «una reedició supletòria de 100 exemplars més, que també s’han esgotat»²⁰.

D’altra banda, el núm. 13 conté un article de l’escriptor Joan Vila i Vila titulat «Un llibre, un repte» –i novament il·lustrat per «Gerard-86»– en què, davant la inauguració de la Fira del Llibre de València i de la mort de «dos gegants de la literatura mundial»: Simone de Beauvoir i Jean Genet, l’autor convidava els lectors a llegir: «el que ens vinga de gana», però llegir²¹.

En el núm. 15, en canvi, el que trobem és el primer article dels diversos que, al llarg dels anys, Elvira Garcia, actual alcaldessa d’Alaquàs, ha publicat en *La Fulla de l’Olivar*, i que estava dedicat al tema «La religió a l’escola»²². Com a curiositat direm que el seu últim escrit en *La Fulla* aparegué el 25 d’octubre de 2009, i versava sobre els reptes del càrrec d’alcaldessa²³.

En el núm. 21 (5-X-1986) trobem un article d’Enric Lujan, aleshores alcalde d’Aldaia, sobre el Nou d’Octubre, en què afirmava que «tots nosaltres, si volem sentir-nos part d’un procés configurador de la nostra identitat, i al mateix temps desitgem viure dins d’una societat més justa, més lliure, i ens esforcem per fer eixa transformació, no podem desconèixer ni oblidar d’on venim»²⁴.

Per la seua part, el núm. 26 de *La Fulla* (corresponent al 14 de desembre de 1986) estava dedicat als premis literaris «Vila d’Alaquàs» i incloïa dos articles: en el primer –escrit en castellà– Justo Llorca explicava com Fernando Garrido, Luis Crespo i ell mateix havien fundat els premis en la primavera de 1977, «*que es la estación del año en la que las musas abandonan los invernales bosques para ir a hostigar la imaginación de los poetas*»²⁵. En el segon, titulat «Sobre els premis literaris Vila d’Alaquàs», s’explicava com l’any 1979 la corporació municipal sorgida de les primeres eleccions democràtiques havia convertit el III Concurs de Poesia existent en «un ajut, una il·lusió, una oportunitat per a tots els nostres conveïns atrets per la poesia»; i també en

²⁰ «Notícies!», *La Fulla de l’Olivar*, núm. 13 (27-IV-1986).

²¹ VILA I VILA, Joan, «Un llibre, un repte», *La Fulla de l’Olivar*, núm. 13 (27-IV-1986).

²² «La religió a l’escola», *La Fulla de l’Olivar*, núm. 15 (25-V-1986), p. 3.

²³ GARCIA, Elvira, «El meu compromís amb Alaquàs», *La Fulla de l’Olivar*, núm. 496 (25-X-2009), p. 1.

²⁴ LUJAN I FOLGADO, Enric, «9 d’Octubre», *La Fulla de l’Olivar*, núm. 21 (5-X-1986), p. 3.

²⁵ LLORCA, Justo, «El origen de los premios literarios “Vila d’Alaquàs”», *La Fulla de l’Olivar*, núm. 26 (14-XII-1986), p. 2.

«una festa i un encontre amb les nostres arrels, a més d'un reconeixement públic a hòmens i dones que al llarg de la seua vida foren fidels a ells mateixos, al seu poble i a la seua cultura». Fou així, continuava, com es reteren homenatges a Vicent Andrés Estellés i al professor Manuel Sanchis Guarner, i com es comptà amb la presència de l'escriptora Carmelina Sánchez Cutillas, el poeta Jaume Pérez Montaner i el cantautor alcoià Ovidi Montllor, entre altres. I com «els premis literaris "Vila d'Alaquàs" cobraren nom i prestigi per tot arreu. Cometérem, però, un error que ara el veig claríssim des de la perspectiva del temps: la gent d'Alaquàs deixava de participar-hi». Per això, finalitzava, seria convenient tornar a replantejar-se la convocatòria «i incorporar als Premis una vessant exclusivament local. Vessant que, al meu parer, no s'hauria d'haver perdut mai»²⁶. Per «defecte de confecció», el nom de l'autor d'aquell escrit no es llegia bé. Tanmateix, a la secció de «Notícies...!» del núm. següent s'aclariria que pertanyia a Carme Mateu Guiot, regidora de cultura i joventut del primer ajuntament democràtic²⁷.

Finalment –no cal allargar més el mostrari–, en el núm. 33 de *La Fulla* fou reproduïda una nota biogràfica –extreta de la revista infantil *Camacuc*– sobre Faustí Barberà Martí (1850-1924), el metge i valencianista alaquaser que, anys a venir, donaria nom a l'Institut de Batxillerat local, un personatge cabdal de la València del seu temps, que posteriorment ha sigut objecte de diversos treballs publicats a *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs* i que, tanmateix, encara espera la biografia que l'acabe de situar com a personalitat insigne del nostre municipi.

ELS NÚMS. EXTRAORDINARIS I EL *LAETARE*

La Fulla no sempre ha constatat de quatre pàgines, la seua estructura més recurrent. De vegades, amb motiu de l'edició de núms. que podríem qualificar d'especials, extraordinaris o «redons» (com ara el 75, el 100, el 200, el 300... i el 500, evidentment), o bé de diverses celebracions (com ara la visita de l'Arquebisbe de València a la parròquia o la marxa de l'Olivar de qui havia estat l'iniciador i durant dues dècades màxim animador de la publicació, Vicent Cardona), han sigut editats núms. extraordinaris de nombroses pàgines i profusament il·lustrats que han esdevingut revistes en tota regla.

²⁶ MATEU GUIOT, Carme, «Sobre els premis literaris "Vila d'Alaquàs"», *La Fulla de l'Olivar*, núm. 26 (14-XII-1986), p. 3.

²⁷ «Notícies...!», *La Fulla de l'Olivar*, núm. 27 (28-XII-1986), p. 4.

NÚMS. EXTRAORDINARIS DE LA FULLA DE L'OLIVAR

Núm. 100

Núm. 200

Autora: Carme Mateu

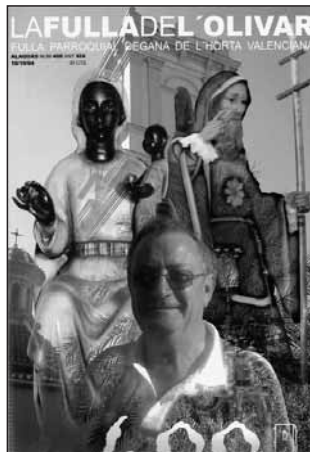

Núm. 280

Núm. 300

Autor: Ivan Garcia

Núm. 400

Autor: Ivan Garcia

Núm. 500

Autor: Gerard Miquel

En aquest sentit, cal dir també que a partir de l'any 1996 *La Fulla de l'Olivar* segregà una publicació interparroquial amb vocació monogràfica anomenada *Laetare* («Alegreu-vos», en llatí), que pretenia oferir materials de reflexió al voltant de les principals celebracions litúrgiques i locals del calendari cristià, cosa que corrobora el fet que aparegueren tres núms. a l'any: a propòsit de Setmana Santa-Pasqua, Festes Patronals i Advent-Nadal. «Amb la col·lecció *Lateare* volem, any rere any, contribuir a la sòlida fonamentació de les manifestacions externes de la nostra fe. Amb aquesta intenció s'ha escrita, i esperem que així siga llegida»²⁸, afirmava la presentació que encapçala el núm. 1, i que estava signada per «Els vostres rectors». Fou així que entre setembre de 1996 i desembre de 2004 varen veure la llum un total de 22 núms. del *Laetare*.

A banda dels continguts, trobe que paga la pena de destacar que una de les característiques més interessants de la publicació, des del punt de vista artístic i cultural, està constituïda per les portades, quasi sempre de caire creatiu, que a cada núm. eren diferents i que, com les d'alguns núms. especials de *La Fulla de l'Olivar*, en la majoria dels casos varen ser confeccionades per artistes o bé locals o bé vinculats al municipi. D'aquesta manera, la col·lecció de *Laetare* compta amb portades realitzades –per ordre d'aparició– per Adrià Hernández, Carme Mateu, Pili Garcia, Clara Forment, Salomón Tárrega, Sacramento Martí, Ivan Garcia, José Javier Usedo, Javier Zamora, Gerard Miquel, Miguel Ángel Sena, Ramon Cosme, Lourdes Taberner, Paco Aracil, Daniel Aguilar, M. Isabel Montoro, Àngel Martínez i Neus Alòs.

LES FILLES DE LA FULLA

D'altra banda, durant tot aquests anys, *La Fulla de l'Olivar* també ha vist nàixer el que podríem denominar com a «filles» o «esqueixos». Es tracta d'altres publicacions parroquials a les quals ha servit d'exemple i de model, i que, d'alguna manera, corroboren l'èxit de la seua fórmula. Així, és de justícia esmentar quatre d'aquestes publicacions. Les dues primeres varen ser iniciades per Antoni López Quiles, capellà originari de Catarroja vinculat durant la dècada dels anys 90 a l'Olivar, a dues de les poblacions en què en aquells anys exercí el ministeri presbiteral: *L'Alé*, full de la parròquia d'El Salvador, d'Eslida, que inicià la seua singladura la Nit de Nadal de 1994, i que després

²⁸ ELS VOSTRES RECTORS, «Presentació», *Col·lecció Laetare*, núm. 1, setembre de 1996, p. 3.

de diversos daltabaixos actualment té una periodicitat mensual i ha superat els 125 nùms.; i *Missana*, butlletí que veié la llum la Nit de Pasqua de 1998 a la parròquia de Sant Miquel Arcàngel i Santa Maria Magdalena de Massalavés. Les altres dues publicacions inspirades, podríem dir, en *La Fulla de l'Olivar* són els darrers fulls parroquials de Santa Maria de Jesús, de València, i de Sant Cristòfor, de Picassent, les dues comunitats on després de deixar Alaquàs ha exercit el seu ministeri Vicent Cardona.

EL PRIMER ANIVERSARI DE LA FULLA (1986)

El 21 de novembre 1986 els membres del Consell de redacció de *La Fulla de l'Olivar* organitzaren una vetlada cinematogràfica per tal de celebrar el primer aniversari de la publicació, que en aquell moment devia contemplar-se com poc menys que un miracle. A l'efecte, per la nit i a la seu de l'Ateneu Cultural i Esportiu d'Alaquàs, tingué lloc la projecció de la pel·lícula «Alerta misiles», de Robert Aldrich, que fou presentada i posteriorment comentada pel periodista i crític cinematogràfic valencià Vicent Sanchis, aleshores col·laborador del diari *Levante* i de la cartellera *Qué y Donde*, que amb el pas dels anys esdevingué director del setmanari *El Temps* i del diari *Avui* (1996-2007), i que actualment dirigeix el canal Barça TV. L'acte finalitzà amb una «degustació de pastes i beguda de cava» que indica, ben a les clares, l'esperit i el tarannà que impulsaven *La Fulla*.

Per tal d'anunciar i publicitar aquell acte, els membres del Consell de redacció editaren una invitació que reproduïa el programa i que estava il·lustrada amb un característic i inconfusible dibuix de Gerard Miquel. A més, també recollia una espècie de decàleg –de sis punts, però– en què hom definia *La Fulla de l'Olivar* tot recordant-ne les «orientacions bàsiques», que literalment deien:

- És una publicació quinzenal cristiana que no sols parla de «coses d'església».
- Informa sobre problemes i situacions del poble, del país i del món, i proporciona criteris evangèlics per a saber jutjar-los.
- És un espai de diàleg respectuós amb totes les persones de bona voluntat, sense distincions de creences o ideologies.

Invitació als actes del primer aniversari de *La Fulla*.
Dibuix de Gerard Miquel.

-Un ajut per a la pregària, la formació bíblica i el saber mirar la vida amb joia i sentit crític.

-Una clara opció per la inculturació de l'Evangelí en el poble valencià i en l'Església.

-Un instrument, en definitiva, per la consecució d'una fe adulta, personal i comunitària, compromesa amb el món valencià d'avui.

Unes orientacions que portaven el segell del Concili Vaticà II i que convertien aquell programa en un xicotet manifest o declaració d'intencions que finalitzava de la següent manera: «Conscients de les nostres limitacions i infidelitats a aquestes orientacions, us invitem a celebrar amb nosaltres l'aniversari i a corregir-nos fraternalment».

LES CELEBRACIONS DEL NÚM. 100

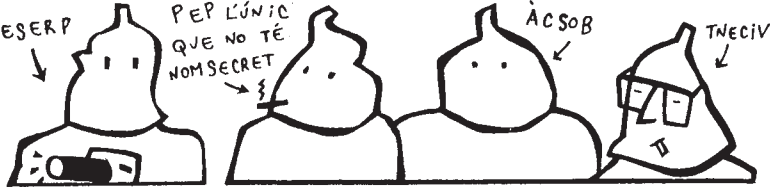
Les celebracions del núm. 100 tingueren lloc el 16 febrer de 1990 i, a banda de l'edició d'un núm. de 8 pàgines –el primer dels extraordinaris, podríem dir–, comportaren, com a actes més destacats, una conferència del cardenal

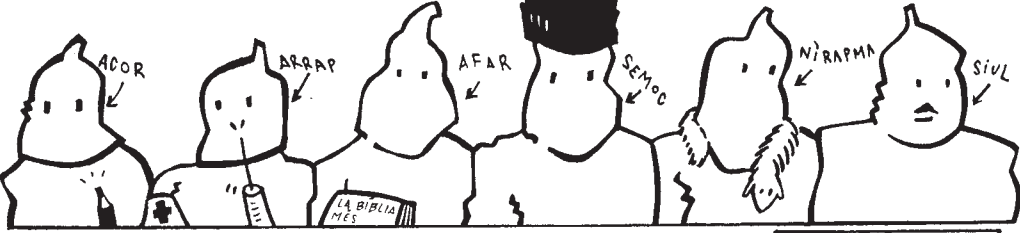
Una imatge de la conferència que el cardenal Vicente Enrique i Tarancón pronuncià a la parròquia de l'Olivar a propòsit del núm. 100 de *La Fulla*.

AQUESTS SÓN ELS HOMES I DONES MÉS BUSCATS DEL MÓN CACI ELS VEIEM AMB EL SEU NOM SECRET). DESPRÉS

DE LA CAPTURA DE NORIEGA LA C.I.A, INTERPOL I DE BAT A BAT SOLS PENSEN A AGAFAR-LOS...

Còmic de Gerard Miquel per al núm. 100 de La Fulla.

Sopar de commemoració del núm. 100 de *La Fulla*. S'hi distingeixen mossén Vicent Cardona, rector de la parròquia, i el desaparegut Francesc Tàrraga, alcalde d'Alaquàs. Al fons s'endevina la presència de mossén Antonio Pastor, rector de l'Assumpció.

Vicent Enrique i Tarancon sobre el tema «L'Església hui»²⁹ i un sopar de germanor que reuní amics, coneguts i simpatitzants, i en el transcurs del qual es lliuraren «els premis del I Concurs de redacció infantil de Contes de Nadal convocat per *La Fulla*»³⁰.

D'altra banda, Gerard Miquel, durant aquells anys l'«il·lustrador oficial» de *La Fulla de l'Olivar*, realitzà *ex professo* un genial i divertit minicòmic al·lusiu a les reunions del Consell de redacció que fou reproduït al «Mireu! Mireu!» del núm. 100 juntament amb aquest breu i bonic comentari: «Ací teniu una bona mostra de com ens volem prendre des de *La Fulla* tot allò que passa i que volem reflectir al nostre setmanari: sempre amb una "mica salis" (el llatí que no hi manque. Si voleu traductor, el tenim), sempre amb una "mica de morbo", sempre amb una "mica humoris" ("Somriure és començar a estimar"), sempre amb una mica de "Cava Nadal" (les bombolles i el Nadal són inseparables de nosaltres: la joia de la bombolla i el compromís encarnat amb la Nostra Terra, el Nostre Poble, la Nostra Llengua). Si algú té ganes de passar-ho bé les nits del dimarts, podeu afegir-vos!»³¹.

²⁹ Vegeu-ne una fotografia i una xicoteta ressenya a: «Mireu! Mireu!», *La Fulla de l'Olivar*, núm. 102 (25-II-1990), p. 3.

³⁰ «Celebració nro. 100 de *La Fulla de l'Olivar*», *La Fulla de l'Olivar*, núm. 100 (11-II-1990), p. 7.

³¹ «Mireu! Mireu!», *La Fulla de l'Olivar*, núm. 100 (11-II-1990), p. 6.

Miquel Garcia Besó i Vicenta Forment Martí reben, de mans de Presen Sena i mossén Javier Llopis, l'homenatge de *La Fulla* a propòsit del núm. 500.

LES CELEBRACIONS DEL NÚM. 500

I del passat al present, del 1990 al 2010. Les xifres redones conviden a la reflexió, la revisió i la joia; i és per això que, amb motiu de l'aparició del núm. 500, durant les primeres setmanes de 2010 els membres de l'actual Consell de redacció de *La Fulla de l'Olivar* –integrat per Josep A. Comes, Miguel A. Espinosa, Pep Ferrer, M. Tere Guerrero, Javier Llopis, Lluís Martínez, Josep A. Murillo, Carlos Sena, Presen Sena i qui subscriu aquestes línies– impulsàrem un seguit d'activitats destinades a commemorar tan assenyalada fita. La primera fou l'edició d'un núm. extraordinari amb articles que, com ja ha sigut dit, avaluen el paper social, cultural i religiós de la publicació, i també el ressò que al llarg d'un quart de segle han tingut tot tipus de temes en les seues pàgines i seccions.

Així mateix, el divendres 22 de gener s'inaugurà una exposició retrospectiva en què es podia contemplar una selecció d'alguns dels núms. més singulars i «vistosos» de *La Fulla*, i també la major part dels originals dels quadres, imatges i dibuixos que han il·lustrat articles, notícies i portades durant aques-

tes dues dècades i mitja. Posteriorment, tingué lloc un sopar de germanor que excel·lí pel seu caràcter fraternal i emotiu, ja que hi reuní a la majoria dels redactors i col·laboradors –històrics i actuals– que ha tingut la publicació. D'una altra banda, durant la vetlada es reté un xicotet homenatge a Miquel Garcia Besó, que des del primer núm. ha exercit com a exquisit i desinteressat impremter, i que per això mateix és considerat pels membres del Consell de redacció com a anella imprescindible de la cadena humana que fa possible *La Fulla*.

Finalment, el dimarts 9 de febrer l'Arquebisbe de València, Mons. Carlos Osoro, es desplaçà fins a Alaquàs per a cloure els actes de commemoració del «cinqué centenari de *La Fulla de l'Olivar*», podríem dir tot recollint l'esperit del «Mireu-Mireu». A més de visitar l'exposició retrospectiva, l'Arquebisbe oficià una eucaristia en valencià –la segona que realitzava en aquesta llengua des que ocupava la seu valentina, segons que n'informà la premsa– i, acte seguit, pronuncià una conferència sobre l'Església i els mitjans de comunicació. Tots dos actes comptaren amb una nombrosa assistència.

Mossén Javier Llopis, rector de la parròquia, mossén Vicent Serrano, vicari episcopal, Mons. Carlos Osoro, Arquebisbe de València, i mossén Josep Antoni Comes, vicari parroquial i membre del Consell de redacció, contempen l'exposició retrospectiva de *La Fulla de l'Olivar* organitzada amb motiu del núm. 500.

Una altra imatge de la visita que l'Arquebisbe realitzà a l'exposició.

Un moment de la conferència organitzada amb motiu del núm. 500 de *La Fulla*. D'esquerra a dreta, hi veiem mossén Javier Llopis, Josep Ferrer, Mons. Carlos Osoro i mossén Josep Antoni Comes.

LA FULLA, EXEMPLE DE LLIBERTAT

Immersionats com estem en l'època de la globalització i la tecnologia, un projecte periodístic com *La Fulla de l'Olivar* resulta ben difícil d'encaixar i d'explicar des dels paràmetres comercials i empresarials amb què actualment es regeixen la majoria dels mitjans de comunicació. Afortunadament per als qui la llegeixen i l'estimen, però, *La Fulla* mai no ha vist sotmesa ni als índexs d'audiència ni als balanços econòmics de cap consell d'administració, ja que únicament ha depès de l'entusiasme, la fidelitat i l'ànim que, en totes les èpoques i circumstàncies, li han conferit els responsables parroquials, d'una banda, i les persones que l'han redactada i que l'han llegida, de l'altra. I és, precisament, aquest intercanvi d'emocions que a cada número segeïen en les seues columnes redactors i lectors el que explica la seua singularitat i longevitat, i el que li augura un futur ple de diàleg, llibertat i vida. Per molts anys!